

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

L. An, & Quid sit Descensvs Christi ad inferos?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

AVTOR. S. Hilarius ita contra Caluinum ait, lib. 10. de Trin. *Lazaro in Abrahamæ sinibus letante, in infernum chaos Christus timeret? Hac stulta atque ridicula sunt.*

2. *An tibi metuere infernum credendus est, dicens latroni: Hodie mecum eris in paradiso?* 3. *Dominus communionem et paradisi pollicetur; tu Christum in inferis sub pœnali torture concludis, Caluine?*

1. Conuociferetur jam Caluino suo Beza in Matt. c. 26. & 27. in Luc. c. 22. *Christus ingenti onere obrutus ira diuinæ; flammis inferni addictus; profundo inferni sepultus, demersusque periit.*

2. Conclamet cum Caluino, & Beza, etiam Marloratus in Pf. 22. *Christus in ops consilij, &c.* vt suprâ reddidimus. *quest. 73.*

3. Vna in re & causa desperantis, infernaque patientis Christi, duas in factiones se scindant Caluinistæ, de tempore desperationis dissidiosè discrepantes: Nam Caluinus & Beza desperationis seu damnationis gradus sibi fingunt; 1. Cœpisse eam in horto; 2. Ruisse merulam altius in cruce, ad clamorem, *Deus meus. &c.* 3. Ad vltima absorptam ruisse, quando Christus æternæ mortis reus peragebatur ante tribunal Dei, sufficiens irati Numinis iudicium omniū seuerissimum. Ita *Caluin. Instit. lib. 2. c. 16 §. 12.*

Alii, vt Latimerus; &c. apud *Fulconē in defensione translationis Bibliorum*, aiunt, etiam post mortem in pœnis inferni desperationē durasse ad vsq; resurrectionē.

At hoc, an illud dicant blasphemiam, fictum & falsum vtrumque est. Nunquā scilicet à peccato purgabunt, qui Christum vltimo de peccato arguunt. Quomodo

non eum potius in sceleratissimorum hominū classē coniiciunt? Enimvero talis qui est; desperatissimis pœnis qui addictus est; prorsus inanissimus ab omnibus Sp. S. donis est, destitutus omni fide, Spe, charitate, nudus ab omni virtutis præsidio vel ornamento: E contra, aduersus diuinam Maiestatem diabolicā superbiam plenus; aduersus iustitiam, blasphemiam; aduersus gloriam, invidiam, & pernicaciam in his omnibus obstinatione: hoc est; nihil diabolo melior. Ad eò, vt Heshusius scribit, *Caluinista in diabolum transformant CHRISTVM.*

LUTHERANI verò consentiunt Caluinistis; vt supra docui ex Concordiæ Formula, in *reposit. artic. 9.* Exque Luthero, Schmidino, Epino, &c.

Hactenus de Passio: cæterum de Mortuo Christo: præsertim. *quest. 62.*

Q V Æ S T I O L.

An, & Quid sit Descensus Christi ad inferos?

CALVINISTÆ quidam articulum hunc Symboli Apostolici permolestè ferunt. BEZA in magna fidei Confessione tam Gallica, quam Latina: GALLI Hugonotæ in Confess. anno 1560. HOLLANDI in Confessione Belgica, comprehensâ xxx. articulis; cui SYNODVS Dordracensis anno 1578. omnes Hollandiæ Ministros subscribere præcepit: &c. Hi, inquam, omnes censuerunt ita: *De Descensu ad inferos articulum extra Symboli fines penitus eicere optimum fuerit.*

Rationes huius tres afferunt. 1. BEZA in Apolog. ad Claudium Sanctenl *Quia per oscitantiam in illud irrepisse videtur.* 2. Caluinus *Instit. lib. 2. c. 16. §. 8. Olim in Ecclesiis non fuit vsuatus.* 3. Carililet Academicus Cantabrigiensis lib. quem de hac questione edidit Londini anno 1582. *Quia hæresis pesti-*

Historiam continet, quocumque modo explicetur. Vbi fuscè id probare conatur.

Richardus Chanius Londini in quodam Anglorum conuenticulo se interfuisse narravit Edmundo Campiano Martyri; in quotentarunt Ministri illum de Descensu articulum è Symbolo eijcere, præscribere, penitusque extinguere. Vide in Rationib. Campiani. 8 Sed conatus caruit euentu.

LUTHERVS Tom. 2. Ienen. fol. 49 a. Quicquid Iſaias. c. 11. dicit de gloria sepulcri Christi; non credo tantum esse Deo sepulcrum Christi, quanti est vacua holuerca. Proinde. Non solum secundum animam, sed etiam corpore & anima descendit ad inferos. Tom. 6. Ienen. fol. 78. Sic & liber Concordiæ in repetit. art. Et Gallus in Catechismo. BARENTIUS de Anima negat descendisse; extinctam ait.

AUTOR. Articulorum Fidei Christianæ vnum esse, nec infimum, de Christi ad inferos descensu controuertere, nefarium est; ad cetera S. Scriptura teste, Act. 2. *Non derelinques Animam meam in inferno.* Eph. 4. *Descendit ad inferiores partes terræ.*

De Modo tamen descensus à Theologis disceptatur apud D. Thom. 3. quaestio 52.

De Articulo autem Symboli ita accipe: 1. Irenæus, lib. 1. c. 2. Origenes initio Periarchon. Tertullianus initio lib. contra Praxeam, & lib. de uelendis Virg. explicantes Symbolum, à sepultura tanseunt ad resurrectionem, omisso Descensu.

2. Deinde Rufinus in explic. Symb. legit eam particulam & explicat; Sed monet, non haberi in Symbolo Romano, nec apud Orientales: implicitè tamen contineri: Quia *ut corpus ad locum corporum, ita anima descendit ad locum animarum.*

3. Cyrillus Catech. 4. & 14. Chrysostomus hom. 2. de Symbolo, eam legunt & explicant.

4. Hodie recepta ubique est; etiam

in Lutheri, Caluini, Brentij, &c. catechismis. Caluinus, ubi supra, hunc articulum in præcipuis ponit; sic & Centuriatores, Martyr. &c.

Quare tametsi S. Aug. Symbolum quinque exposuerit, libris quatuor ad Catechumenos, nec Descensus meminerit; tamen, ait S. Anselmus lib. de process. Sp. S. summo consensu ab Ecclesia recipitur.

II. CALVINISTÆ variè Descensum interpretantur. 1. CALVINVS in Psychop. & Brentius in Catechismo anno 15, 1. *Descendit ad inferos, inquit, id est, absorptus est ab inferno: hoc est, Anima prorsus est extincta.* Quod tamen de Christi Anima haud quaquàm dictum intellectumue volunt. 2. CALVINVS Instit. lib. 3. c. 25. §. 12. *Descendit, id est, horrore conscientia iratum sibi Deum cogitantis absorptus fuit.* 3. CALVINVS Instit. lib. 2. c. 16. §. 10. 11. 12. *Descendit ad inf. id est, penas damnatorum sustinuit: Sic & Lutherus.* 4. ZWINGLIUS in epist. tertia. *Descendit ad. &c. id est, nec corpore nec anima; Sed effectu solo descendit, ut quòd captiuos in tartaro liberarit.* 5. BEZA in Act. 2 & Bucerus in Matth. c. 27. *Descendit. &c. id est, sepultus fuit.* 6. BUCERVS in Ioan. apud Schlüsselburg. in Theol. Caluin. libr. 2. art. 27. & Wittakerus contra Duræum: *Descendit. &c. id est, secundum spiritum recessit in paradysum.*

AUTOR. Nos singula prædicta singulis quæstionibus discutiemus. Interim in tanta Variatione, hæc Calvinistarum sententiarum est summa.

1. Descendisse Christum in ipsam inferni barathrum realiter post passionem. 2. Descendisse in infernum, id est, sepulcrum. 3. Solum cruciatus inferni pertulisse; orcum verò non intrasse. 4. Angustias perpeffum in Anima sua, quales damnati perpetiuntur partim in hac, partim in altera vita. Hæc Parei; illa Perkinfi opinio est; qui & ceteras refutant. L Pri-

Primam esse dicunt falsam: Quia de eo nusquam ullus Euangelista. 2. Quia non descendit Diuinitas in orcum; erat enim, estq; ubiq;: Non Corpus; quia requieuit triduo in sepulcro; vnde & resurrexit: Neque Anima Christi descendit: 1. Quia nil de hoc Scriptura: Sed fuit in Paradiso: Iuxta id, *Hodie mecum eris in par.* Idem ait: *Pater in manus tuas commendo Sp. meum,* Luc. 23. id est, animam: secundum quam fuit in paradiso, & Non in inferno: quia Non utin eo pateretur: Non ut Patres liberaret: quia hoc fecit patiendo in terra; fecit efficaciam suam Diuinitatis ab initio mundi, non locali descensu ad inferos: Et Patres non erant in inferno, cum *Iustorum anima in manu Dei sint, id est: in sinu Abrahae.*

Quidam statuunt descensum ad inferos post mortem; non ut pateretur, aut liberaret Patres; sed ut victoriam ostentaret, terrorem incuteret diabolis. Sed hoc nusquam in Scriptura. Et post mortem dicto, *Consummatum est,* anima Christi quieuit in manu Patris: &c. Hæc PAREVS. Demum sententiam quartam statuit suam: SVADET, 1. ex Agonia, ex clamore, *Deus meus, &c.* 2. Ratione: 1. Christus animas & corpora debuit redimere; ergo & corpore & anima pati: 2. Debuit nos ex cruciatibus inferni liberare: ergo eo ipso prius tolerare. 3. Tacerentur ij cruciatu in Symbolo, nisi in hoc de descensu articulo subintelligerentur. &c.

Hæc ferè Theologia est ac sententia Pareana, hoc est, Calviniana. Refero hæc strictim; omitto multa; refuto nulla: referuo ad singulas quæstiones singula. SVASIONES reddam, ac diluam quæst. 52.

QVÆSTIO LI.

An descendens ad inferos Christi Anima fuerit Extincta?

LUTHERANI quidam diseritè, dicunt, vt BRENTIUS in Catechismo anni 1551. *Descendere ad inferos esse penitus interire.* Idem in Actor. c. 2. Ch. istum facit ita loquentem: *Descendam in infernum: sentiam dolores inferni, & plane Periisse videbor.* Idem tametsi in Recognitione. pag. 18. de inferno sciens deliret, & cum in Catech. anni 1552. Sepulcrum esse vellet, idem tamen pag. 175. ita Christi Descensum distinguit cum Vbiquetarius, quod ipse princeps est *Christi ad inferos descensus duplex fuit.* 1. Cum adhuc corporalem in terris vitam agens, suscepit dolores inferni. Hoc autem præcipue factum est, cum in cruce clamauit, *Deus meus, &c.* Hic enim clamor significat, Christum doloribus inferni obrutum, & flammis eius accensum fuisse, 2. Cuius mortuus depositus est de cruce, & in terram ita sepultus, vt VIDERETVR PRORSVS INTERIISSE: Hoc autem est Descendere ad inferos, videri prorsus & omnino EXTINGVI.

CALVINISTÆ iuxta cum LUTHERANIS sentiunt, vel ipsam Christi Diuinitatem passam ac mortuam fuisse: Quantò minus vitæ quicquam relictum Animæ tribuerint? Vide supra quæst. 16.

ANABAPTISTÆ sentiunt, Descendere ad inferos esse interire, extingui: Et Christi animam interiisse docent; Verum postea resuscitam reuixisse. Ita apud Bayum lib. 1. Inflationum religionis. c. 214. At 1. Viam id Atheismo aperit; pugnat Conciliis, & S. Patribus. *Fell. l. 4. de Christo c. 14.* 2. Democritus, teste Lactantio lib. 7. *Diuin. Insti. c. 7.* animas cum corporibus dissolui ac perire asseruit; Quem Plato reuincit de animæ Immortalitate diserens. Anabaptistæ ergo sunt Democratistæ; Eorumque affines Luthero-Calvinistæ.

CAEVIIVS in sua Psychopannychia, ab Anima Christi mortui semper viuente docet Iustorum quoque animas non dormire, id est, non extingui morte: euidenterque Anabaptistas conuincit, dicente, dormire animas, id est, extingui. Verum ita argumentatur, vt sentire cernatur, ab inferno animam absorberi, esse animam extingui. Sic enim ait: *Anima Christi vitam suam nunquam perdidit; Cur? Quia Patri commendata, non poterat non salua esse.* Verum est. Id volunt ista: Non dereliques animam meam in inferno. Act. 2. *Nam anima eius diuina virtute suffulta est, ne in perditionem rueret.* Ergone quæ non sic suffulta fuerit; perit: vt reprobiana?

AUTOR. Negat quidem Calvinus sub finem libri, Animas impiorum interi-